

Vraag	Antwoord
Waarom per se altijd een verdienmodel? Je zou het ook als kostenpost kunnen zien die je betaalt voor duurzaamheid op lange termijn. Toekomst belangrijker dan korte termijn denken?	Het "rondkomen" van een verdienmodel kan zeker ook gaan over andere waarden dan alleen financieel.
Aandeelhouders willen graag kortetermijnwinsten, hierbij gaat het om langere termijn winstmogelijkheden, hoe krijg je de aandeelhouders mee?	De huidige jaarrapportages zijn steeds meer integraal opgesteld (zoals ook de rapportages volgens het IR framework). Andere waarden dan alleen financieel tellen dan mee, denk bijvoorbeeld aan toekomstgerichtheid, sociale waarden en impact op de natuur. Dit wordt, zeker bij grote ondernemingen, steeds meer de standaard.
Om dit goed te laten werken heb je een groot netwerk aan deelnemers nodig, een brede basis. Hoe zorgen we er met elkaar voor dat die brede basis ontstaat?	De organisatoren van deze duurzaamheidsdag willen de rol van aanjager pakken en, zoveel mogelijk met een positieve insteek, ondernemers stimuleren hiermee aan de slag te gaan. Het draait om samenwerken. Daarnaast is het van belang dat we als gemeente de markt stimuleren door onze uitvraag als we inkopen ook duurzaam in te steken. Een verandering van de vraag zorgt ook voor een verandering in de markt is dan de overtuiging.
Precies, maar hoe organiseer je dat dit Europees/wereldwijd een normale manier van produceren wordt?	Deze vraag is niet gemakkelijk direct te beantwoorden. We willen in ieder geval starten en zodoende ons steentje bijdragen.
David, moet de overheid niet-circulair producten/diensten zwaarder belasten of via subsidie circulair stimuleren?	Antwoord volgt.
Hoeveel kleine bedrijven worden ondersteund door de Rabobank met laagrentende financieringen en deskundige adviezen en begeleiding	Deze vraag is niet te beantwoorden. We zouden dan eerst een aantal zaken nader moeten vaststellen. Bijvoorbeeld wat kleine bedrijven zijn en van welk gebied we dit willen weten.
Steeds meer bedrijven gaan verduurzamen. Maar de meeste ondernemers vinden financieel rendement nog altijd belangrijker dan maatschappelijk rendement. Hoe zorg je dat we ook deze ondernemers over de streep krijgen om te investeren in verduurzaming zonder te kijken naar een verdienmodel?	Onze overtuiging is dat het werkt om vooral door te gaan met het laten zien van goede voorbeelden en door als gemeente zelf in te zetten op het aankopen van duurzame producten en diensten.

<p>Wij, Ultima bedden uit Strijen, hebben een heel beddenconcept ontwikkeld wat geheel circulair is. Een collega uit Deventer heeft 1 matras ontwikkeld en heeft een enorm reclamebudget. Hoe kunnen wij hiertegen op?</p>	<p>Hier weten wij het antwoord zo niet op. Wellicht juist gebruik maken van de lokale bekendheid en markt?</p>
<p>Hoe groot is de invloed van een grote 'bouwer' als Heijmans in de biobased/circulaire wereld? Kunnen zij een rol spelen in het creëren van meer draagvlak voor circulair bouwen?</p>	<p>Er zijn verschillende grote bouwondernemingen volop bezig met circulaire ambities. Zo zijn in de Cirkelstad Drechtsteden ook diverse bouwbedrijven vertegenwoordigd, bijvoorbeeld Dura Vermeer en Van Wijnen. Zij spelen zeker een belangrijke rol.</p>
<p>Bouwen met hout/natuurlijke materialen. Brandveilig?</p>	<p>Het bouwen met hout is niet meer zoals in de middeleeuwen. Ook met hout kan je bouwen volgens alle geldende veiligheidsnormen en -eisen.</p>
<p>Waar plant Martijn zijn bomen? Welke bomen worden geplant. Is er dan afstemming met wat ecologisch gezien goed is. Of alleen wat goed hout oplevert?</p>	<p>Antwoord van Martijn Trouwborst:</p> <p>Bedankt voor uw vraag aan Hoeksch Hout. Kritische vragen dwingen ons zaken goed af te wegen en na te denken over onze doelstellingen. Wij doen ons best uw vraag zo goed mogelijk te beantwoorden. Op dit moment zijn we druk bezig met de uitwerking van ons circulaire model, wat betekent dat we nu nog niet in detail weten of ervaren hoe we onze doelstellingen gaan uitvoeren.</p> <p>De bomen die Hoeksch Hout plant worden bij voorkeur geplant in de Hoeksche waard, maar kunnen ook geplant worden in de regio. We zijn in gesprek met diverse particulieren grondeigenaren in de Hoeksche Waard om bomen te planten. We verwachten aankomende winter de eerste 100 bomen te planten. Wij realiseren ons dat we met deze grondeigenaren afspraken moeten maken over het behoud en de levensduur van de aan te planten bomen. Wij zijn deze criteria aan het uitwerken.</p> <p>Het eerste aanplant project kan worden uitgevoerd op 3 hectare grond in de Ambachtsheerlijkheid. Op dit perceel staat een oude populierenopstand die aan het eind van zijn levensduur is. Veel van deze bomen waaien momenteel om tijdens winterstormen.</p>

	<p>Na een onderhoud gepleegd te hebben, willen we op de open plekken nieuwe bomen aanplanten met een langere levensduur om zo het bosperceel verder te kunnen ontwikkelen naar een bos met een rijkere diversiteit.</p> <p>Ook zijn we in gesprek met Natuurorganisaties om bomen te planten in de natuurgebieden. Wij ervaren dat Natuurorganisaties een duidelijke visie hebben over hun type natuur en daar passen bomen niet altijd in, maar soms wel laag groeiende heesters.</p> <p>Dit type aanplant doen we ook vanuit Hoeksch Hout.</p> <p>Bij elk boomplantproject wordt beoordeeld welke bomen of heesters het beste passen in het gebied of landschap. Wij laten ons adviseren door ecologen en boswachters van bijvoorbeeld Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.</p> <p>Ook</p> <p>Onze doelstellingen zijn bijvoorbeeld:</p> <p>Onze omgeving vergroenen om Co2 vast te leggen in hout.</p> <p>Het verrijken van de biodiversiteit.</p> <p>Natuurwaarden versterken met als het kan in combinatie met recreatie.</p> <p>Werken met hout om meer bomen te planten.</p> <p>Aangeplante bomen of groenstroken door laten groeien naar een volgend stadium naar duurzame bossen of stroken (lange levensduur)</p> <p>Wat willen we vooral niet:</p> <p>Een kaalslag van bomen in de Hoeksche Waard door de vraag naar lokaal hout.</p> <p>Bomen aanplanten in plantages voor houtproductie.</p>
<p>Is er wel voldoende aanwas voor de lokale vraag van lokale bomen die vrij komen. Voorkom dat te veel volwassen bomen verloren gaan vooral langs onze prachtige beplante dijken staan. Door verjongen gaan cultuurhistorische waarden verloren en dat vraagt aandacht met meer plekken waar volwassen bomen aangeplant worden. Meer klimaatbossen aan de randen of inpassen van gebouwen?</p>	<p>De bomen die nu gebruikt worden voor Hoeksch Hout zijn allemaal bomen die gekapt moeten worden door een ziekte of iets dergelijks.</p>

<p>Wat vindt hij (Gertjan van Dueren den Hollander) strokenlandbouw? Smalle stroken met verschillende producten naast elkaar</p>	<p>Interessant en goed om te onderzoeken! Het zal de kostprijs verhogen. De vraag is of het in Nederland met relatief kleine percelen een substantiële bijdrage zal leveren aan het verhogen van biodiversiteit en terugdringen van ziektes en plagen.</p>
<p>Circulaire landbouw is dat per definitie ook biologische landbouw?</p>	<p>Circulaire landbouw is landbouw die minder gebruik maakt van bijvoorbeeld kunstmest en meer van reststromen. Het gaat om het terugbrengen in de bodem wat er eerst uitgehaald wordt met de productie van gewassen of het liefst zelfs de bodem beter maken. Biologische landbouw maakt helemaal geen gebruik van kunstmest of chemische bestrijdingsmiddelen. Ze zijn beide duurzaam.</p>
<p>Bedrijf (van Dueren den Hollander) is energieneutraal? Lukt dat of waar loopt hij tegenaan?</p>	<p>Qua elektriciteit zijn wel energieneutraal. Lastig is dat we 's nacht geen vermogen zelf opwekken, wat we wel nodig hebben voor de bewaring van onze producten. We zouden er dus graag nog een kleine windmolen bij hebben. De diesel van de tractoren wordt aangekocht en wordt niet zelf geproduceerd, het telen van gewassen voor biodiesel is maatschappelijk niet gewenst.</p>
<p>Zie heel grootschalige beelden: hoe is dit te rijmen met biodiversiteit? Die groenstroken lossen dit niet op denk ik?</p>	<p>Grootschalig is een subjectief begrip. Deze machine werkt gewoon 3m breed ($\pm 95\%$ van de machine in Nederland heeft deze werkbreedte) en combineert verschillende werkzaamheden. Dat is duurzamer omdat we op deze manier minder diesel verbruiken. Investeren in duurzaamheid is vaak ook kostbaar en dat vereist ook een zekere omvang van het bedrijf. We proberen de biodiversiteit te verhogen door vruchtwisseling, het telen van groenbemesters, het gebruik van dierlijke mest en zo veel mogelijk natuurlijke bestrijding van ziekte en plagen. Akkerranden leveren hier ook een bijdrage aan en zijn een puzzelstukje in het geheel.</p>
<p>Vraag aan Gertjan: tijdens de droge zomer stonden er overal dag en nacht tractoren te draaien op diesel om de velden te bevoeien, kan dit duurzamer? Hoe gaat de sector om met waterberging? En hoe zit het met de verdichting van de bodem door de druk van de zware machines?</p>	<p>Er wordt momenteel geëxperimenteerd met elektrisch beregenen en druppelbevloeiing. Hiermee zijn ze nog niet ver genoeg om het al goed toepasbaar te maken in de praktijk. Het gebruik van diesel voor beregening is natuurlijk jammer maar het zorgt er wel voor dat de opbrengst van de gewassen gewoon goed is waardoor alle investeringen die er gedaan zijn in</p>

	<p>plantgoed en bemesting toch rendabel worden gemaakt.</p> <p>Waterberging wordt verbeterd door het verhogen van het organische stofgehalte van de grond en ook het langer beteeld houden van de grond door middel van groenbemesters. Het Waterschap doet een bijdrage door meer open water te creëren. Het regenwater wat wij niet gebruiken komt uiteindelijk toch gewoon in zee terecht, in die zin is water verbruik niet echt een probleem.</p> <p>Wat betreft bodemverdichting experimenteren we momenteel met niet kerende grondbewerking, we gebruiken brede banden op lage druk en proberen de percelen zo veel mogelijk te bewerken onder droge omstandigheden, het weer blijft echter onvoorspelbaar.</p>
<p>Wordt er in de HW ook al minder geploegd?</p>	<p>Er zijn veel boeren die al niet kerende grondbewerking toepassen, ook dat is een leerproces en vereist soms speciale machines. Wij zijn er zelf ook veel mee bezig, met tot nu toe best positieve resultaten.</p>
<p>Weet de voedselbank van de verf die beschikbaar is?</p>	<p>Ja, van Dongen Schilders, schenkt ook verf aan de voedselbank.</p>
<p>Is er al een register van vraag en aanbod van afvalproducten/bouwproducten en ideeën om grondstof van nieuwe producten her te gebruiken in onze regio?</p>	<p>Alleen landelijk zijn er dit soort marktplaatsen opgezet, maar die zijn nog onvoldoende bruikbaar voor de Hoeksche Waard. Er is veel vraag naar en is zeker een ontwikkeling die we in de gaten houden en in gang willen zetten.</p>